

ANALÜÜS: KUTSE- JA KÕRGHARIDUSE OMANDANUTE EDUKUS TÖÖTURUL

Autorid: Ingrid Jaggo, Mart Reinhold, Aune Valk, HTM analüüsiosakond

I PÕHIJÄRELDUSED

Haridus- ja Teadusministeerium avaldas haridusstatistika veebis www.haridussilm.ee 2005-2013. aasta **kutse- ja kõrghariduse lõpetanute tööturu seisundi ja tõise sissetuleku andmed** 2011-2014. aasta seisuga õppeasutuste ja õppesuundade lõikes.

- Õppimine on kasulik, sest iga järgnev haridustase suurendab sissetulekut.
- Eesti tööturul annab töökogemus sissetulekulisa. Analüüsist tuleb välja oluline vahe äsja lõpetanute ja üheksa aastat tagasi lõpetanute sissetulekus.
- Kui vahetult peale lõpetamist on kitsama suunitlusega haridus (kutsekesk- ja rakenduskõrgharidus) tulusam üldise suunitlusega haridusest (üldkeskharidus ja bakalaureuseõpe), siis aja jooksul erinevus taandub või muutub isegi vastupidiseks.
- Andmed kinnitavad ka viimaste aastate kiiret sissetulekutõusu, eriti äsja kooli lõpetanute hulgas. 2010. aastal lõpetanute sissetulek kasvas aastatel 2011 – 2014 keskmiselt 30%, 2005. aastal lõpetanute sissetulek aga veidi alla 20%.
- Tehnika-alad ja arvutiteadused on kõigil haridustasemetel kõrgema sissetulekuga, seega on senine hariduspoliitika suund - tõsta loodus- ja täppisteaduste erialade lõpetajate osakaalu ja julgustada noori neis suundades õppima – olnud õige. Oluline on jätkata kasvuvaldkondade ja õppesuundade eelisarendamist ja loodus- ja täppisteaduste populariseerimist.
- Üle 10% kutse- või kõrgkooli lõpetanutest on Eesti tööturult eemal, nad ei tööta, ei ole töötud, ei tegele väikese lapse kasvatamisega ega ole ka kaitseväes, sh 1/3 neist on rahvastikuregistri andmetel välismaal. Enam on neid kutsehariduse lõpetajate hulgas.
- Riskirühma kuuluvad eelkõige need noored, kes enne tööturule sisenemist ei ole jõudnud vähemalt keskhariduse tasemeni.
- Muret tekitavad soolised haridus- ja sissetulekulõhed. Eriti paistab silma sooline sissetulekulõhe kutsehariduse lõpetanute seas.

II ANALÜÜS

IGA JÄRGNEV HARIDUSTASE KASVATAB SISSETULEKUT. KÕRGHARIDUS ANNAB KUTSEHARIDUSEGA VÕRRELDES 50% KÕRGEMA SISSETULEKU.

Sarnaselt teistele uuringutele näitab ka käesolev analüüs, et mida kõrgem haridustase, seda suurem on tõine sissetulek (vt tabel 1). Käesolevate andmete järgi on aastatel 2005-2013 kõrgharidustaseme lõpetanute sissetulek (1176 eurot) aastal 2014 ca 50% kõrgem kutsehariduse lõpetanute sissetulekust (772 eurot).

Tabel 1. Kutse- või kõrghariduse 2005-2013. a lõpetanute keskmine sissetulek 2014. aastal õppetasemete ja -astmete lõikes.

Õppetase	Lõpetamise aasta									
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-2013
Doktoriõpe	1672	1653	1717	1646	1707	1573	1621	1578	1523	1623
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	1590	1521	1357	1446	1511	1480	1399	1429	1339	1437
Magistriõpe	1485	1462	1361	1444	1357	1354	1324	1300	1215	1350
Bakalaureuseõpe (4+2)	1311	1343	1322	1081	1427	1378	1387			1318
Bakalaureuseõpe (3+2)	1275	1203	1224	1185	1105	1104	1016	947	849	1061
Rakenduskõrgharidusõpe	1157	1164	1177	1116	1095	1092	1027	1024	993	1094
Kõrgharidus	1274	1262	1258	1240	1188	1189	1121	1090	1025	1176
Keskharidusel baseeruv kutseõpe	851	818	834	817	819	803	781	765	741	798
Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil	827	824	831	802	763	757	718	673	642	757
Põhiharidusel baseeruv kutseõpe		712	787	794	763	684	678	641	789	734
Defineerimata baasharidusega kutseõpe		505	637	715	656	625	546	561	483	583
Kutseharidus	839	819	830	807	784	771	742	712	700	772
KOKKU	1109	1098	1103	1077	1034	1033	978	943	894	1023

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

Suur on ka variatsioon kõrghariduse erinevate astmete vahel. Võrreldes kõrghariduse 1. astmega (bakalaureusekraad ja rakenduskõrgharidus, ca 1075 eur) annab magistrikraad ca 25% kõrgema sissetuleku, integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppe diplom 35% ja doktorkraad 50% kõrgema sissetuleku. On huvitav, et rakenduskõrghariduse lõpetanute sissetulek on vahetult peale lõpetamist veidi kõrgem kui bakalaureuse lõpetanutel, kuid 3-4 aastat peale lõpetamist vahe kaob ja üheksa aastat peale lõpetamist teenib bakalaureusekraadiga lõpetanu juba enam kui rakenduskõrghariduse lõpetanu.

Andmetest paistab silma kutsehariduse lõpetajate madal töine sissetulek. Põhihariduse baasil kutsekeskhariduse lõpetanute töine sissetulek aasta peale lõpetamist on 642 eurot, üheksa aastat varem lõpetanute hulgas 827 eurot. Kui vahetult peale lõpetamist eristub keskhariduse baasil kutseõppe lõpetanute sissetulek kutsekeskhariduse lõpetanutest, olles 741 eurot, siis varasemate lõpetanute vahel enam sisulist vahet pole. 2005. aastal keskhariduse baasil kutsehariduse lõpetanute töine sissetulek aastal 2014. oli 851 eurot. Seega pole suurt vahet, millal kutseharidus omandatakse, kas koos keskharidusega või pärast seda. Samal ajal on rakenduskõrghariduse lõpetanu töine sissetulek kohe peale lõpetamist üle 300 euro kõrgem võrreldes gümnaasiumijärgse kutsehariduse lõpetanuga (vt tabel 1).

Kutsekeskharidus annab tööturule sisenemisel sissetulekueelise üldkeskhariduse ees, kuid töökogemus hiljem võrdsustab sissetulekud. Samas õpingute katkestamise vähendamine (kutse)keskhariduse tasemel on oluline, kuna võrreldes põhiharidusega annab (kutse)keskharidus siiski olulise sissetulekueelise (vt joonis 1). Varasemad uuringud on välja toonud, et peamine vahe kesk- ja põhiharitute vahel tuleneb sellest, kas inimesel üldse õnnestub tööd leida või mitte. Keskharitute töötamise tõenäosus on Eestis varem läbi viidud uuringute kohaselt suurem kui põhiharitutel (vt nt Anspal jt 2011¹). Sarnast tendentsi rõhutas PIAACi uuring², mis tõi välja vahe keskharidusega (ca 8-11%) ja keskhariduse järgse kutseõppega inimeste töötuses (4-9%), vahet nende gruppide sissetulekus ei olnud.

¹ Anspal, S., Järve, J., Kallaste, E., Kraut, L., Räis, M. L., Seppo, I. (2011). *The Cost of School Failure in Estonia*.

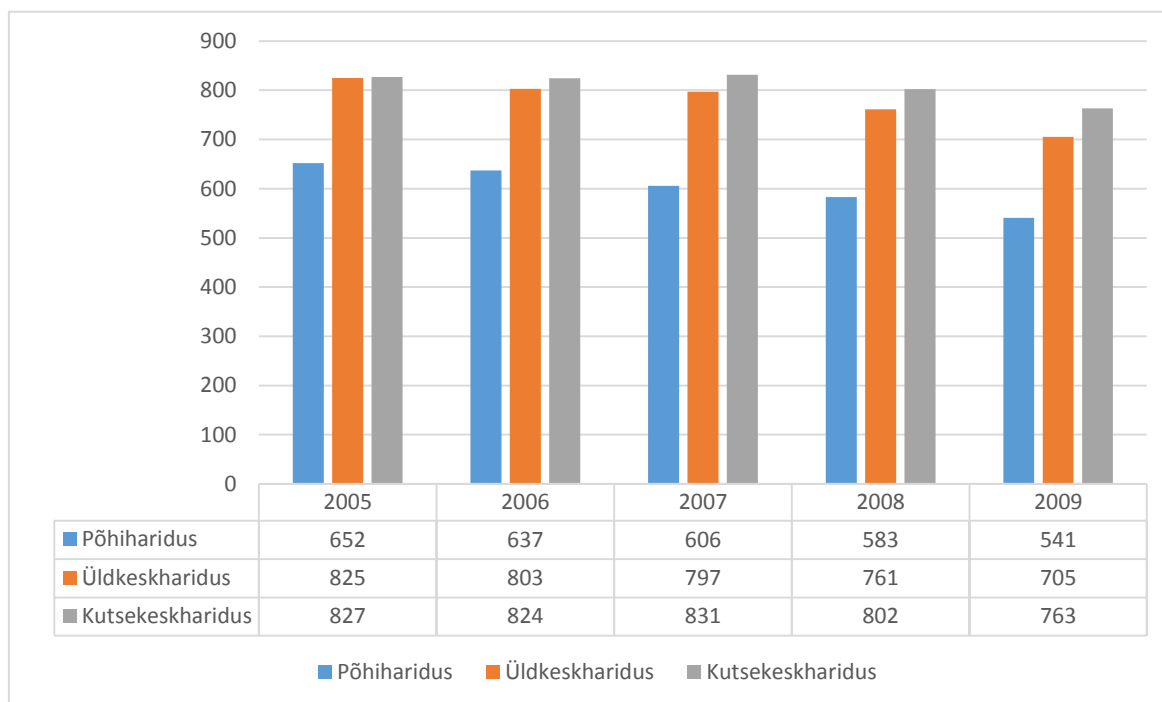
Eesti Rakendusuuringute Keskus CentAR. Research report for the Estonian Ministry of Education and Research.

² Anspal, S., Järve, J., Jürgenson, A., Masso, M., Seppo, I. (2014). *Oskuste kasulikkus*

tööturul: PIAAC uuringu temaatiline aruanne nr 1. Tartu: Haridus- ja Teadusministeerium.

Joonis 1. Põhi-, üldkesk- ja kutsekeskhariduse 2005-2009. a lõpetanute keskmine sissetulek 2014. aastal.

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

SISSETULEK KASVAS AASTATEL 2011 – 2014 20-30%

Viimastel kuudel on ajakirjanduses palju käsitlemist leidnud liiga kiire sissetulekukasv. Käesolevad andmed kinnitavad seda: nii kutse- kui kõrghariduses on 2005-2010 kooli lõpetanud noorte sissetulek kasvanud ca 20-30%. Sissetuleku kasv on kiirem hiljem lõpetanute hulgas, mis on ka loogiline arvestades, et nad alustavad madalamalt sissetulekutasemelt. Vt tabel 2. Teisalt vaadates kutsehariduse lõpetanute sissetulekut, siis on sissetulekukasv hädavajalik. Tõenäoliselt ei saa ega tohi me eeldada, et odavat madalate tööjõukuludega allhanketööd jätkub kauaks. Kuniks me seda aga teeme, on keeruline meelitada noori kutseõppesse. Seega peab töö iseloom muutuma nutikamaks ning koolitus oluliselt enam laiema spetsialisti koolituseks, mis ei ühti kindlasti iga konkreetse tööandja koheste ootustega.

Üheks võimaluseks on esmajärjekorras keskenduda majandusharudele, mis vajavad kõrgete oskustega töötajaid ja kus oleks võimalus maksta töötajatele kõrgemat töötasu (vt õppesuundade analüüsi).

Tabel 2. Kutse- ja kõrghariduse 2005-2013. a lõpetanute sissetulek aastatel 2011-2014 ning 2005-2010 lõpetanute sissetulekukasv aastatel 2011-2014.

Lõpetamise a	Kutseharidus, vaatluse aasta					Kõrgharidus, vaatluse aasta				
	2011	2012	2013	2014	2011-2014	2011	2012	2013	2014	2011-2014
2005	683	733	785	839	18,60%	1057	1131	1197	1274	17,00%
2006	656	710	770	819	20,00%	1040	1104	1184	1262	17,60%
2007	638	704	772	830	23,00%	1032	1102	1184	1258	17,90%
2008	611	680	745	807	24,30%	975	1058	1158	1240	21,40%
2009	574	641	721	784	26,80%	894	998	1095	1188	24,70%
2010	538	615	690	771	30,30%	854	955	1088	1189	28,10%
2011		590	671	742			881	1004	1121	
2012			641	712				957	1090	
2013				700					1025	

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

KÕRGEIMAT SISSETULEKUT TEENIVAD TEHNIKA-ALADE JA ARVUTITEADUSTE LÕPETAJAD. ÕPPESUUND ERISTAB SISSETULEKUT ENAM KUI ÕPPETASE.

Kõrghariduse tasemel on lõpetajate tõine sissetulek õppesuuniti varieeruv 800 eurost 1700 euron, st keskmiselt madalamat sissetulekut saanud kunstide õppesuuna lõpetajate sissetulek on 53% madalam kui kõrgeimat sissetulekut saanud arvutiteaduse õppesuuna lõpetanutel. Kutsehariduse tasemel varieerusid keskmised sissetulekud 620 eurost kuni 1130 euron, st isikuteeninduse õppesuuna lõpetanud teenisid ca 45% madalamat sissetulekut kui turvamise õppesuunal³ lõpetanud. Vt tabel 3.

³ Turvamise õppesuuna lõpetanud õpivad peamiselt Sisekaitseakadeemia ja Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustes.

Tabel 3. Kutse- või kõrghariduse 2005-2013. a lõpetanute keskmine sissetulek 2014. aastal õppesuundade ja soo lõikes.

Õppesuund	Kõrgharidus			Kutseharidus		
	Kokku	Mees	Naine	Kokku	Mees	Naine
Arvutiteadused	1 713	1 777	1 500	881	982	653
Turvamine	1 530	1 600	1 268	1130	1174	989
Transporditeenused	1 480	1 618	1 274	767	929	590
Tehnikaalad	1 451	1 495	1 205	897	913	616
Õigus	1 370	1 507	1 303			
Arhitektuur ja ehitus	1 307	1 442	1 055	773	792	543
Tervis	1 236	1 641	1 201	653	972	624
Matemaatika ja statistika	1 217	1 326	1 184			
Ärindus ja haldus	1 204	1 405	1 133	702	885	676
Veterinaaria	1 198	1 428	1 154	740		740
Sotsiaal- ja käitumisteadused	1 193	1 391	1 124			
KOKKU	1 176	1 425	1 060	772	887	622
Ajakirjandus ja infolevi	1 123	1 341	1 082			
Füüsikalised loodusteadused	1 090	1 206	983			
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	1 064	1 201	896	829	953	695
Tootmine ja töötlemine	1 060	1 296	951	656	778	565
Bioteadused	1 031	1 148	988			
Isikuteenindus	974	1 073	937	620	761	574
Keskkonnakaitse	974	1 135	906	707	863	647
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	966	1 274	943			
Humanitaaria	919	1 031	890			
Sotsiaalteenused	901	1 153	886	638	1040	612
Kunstid	807	922	767	677	811	598

Allikas: HTM, Haridussilm.ee

ÜLE 10% ERIALASE HARIDUSEGA INIMESTEST ON EESTI TÖÖTURULT EEMAL.

2005-2013. aasta kutse- või kõrghariduse lõpetajatest (kokku 147 000 inimest) viibis 2014. aasta seisuga rahvastikuregistri andmetel välismaal 3,7% (5 400 inimest). Lisaks veel 8,5% (12 600 inimest) on neid, kes on Eesti tööturult jäänud eemale, st nende kohta puudusid antud vaatluse jaoks vajalikud andmed EMTA-s, Töötukassas, EHIS-s⁴. Need inimesed ei saanud ka vanemahüvitist või kuni 3-aastase lapse vanemale makstavat lapsehooldustasu ega ei olnud kaitseväes (vt tabel 4).

⁴ 2014. aastal õppimise kohta info puudus.

Tabel 4. Kutse- või kõrghariduse 2005-2013. a lõpetanute seisund 2014. aastal.

	Kokku	Kutseharidus	Kõrgharidus
2005-2013. a kutse- või kõrghariduse lõpetajad 2013. a lõpus kõrgeima haridustaseme lõikes	147 266	58 315	88 951
Välismaal või seisund teadmata	17 941	8 368	9 573
%	12,2%	14,3%	10,8%
sh. välismaal	5 399	2 244	3 155
%	3,7%	3,8%	3,5%
sh. rahvastikuregistris Eestis, seisund antud vaatluses teadmata	11 486	5 751	5 735
%	7,8%	9,9%	6,4%
sh. andmed rahvastikuregistris puuduvad	1 056	373	683
%	0,7%	0,6%	0,8%

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

Tööandjatelt on kostmas järjest jõulisem sõnum, et Eesti majandusarengu takistus on kvalifitseeritud tööjõu puudus. Käesolev ülevaade näitab, et vaatamata tööjõupuudusele on tuhandeid erialase haridusega inimesi, kes on jäänud Eesti tööturult eemale. Osade kohta teame, et nad viibivad välismaal, kuid keerulisem on inimestega, kelle kohta 2014. aasta seisundi andmed puuduvad. Kas nad viibivad samuti välismaal või on siiski Eestis ja ei leia rakendust Eesti tööturul? Sellele küsimusele jääme vastuse võlgu.

Eesti tööturule avaldab tööjõu vaba liikumise tingimustes suurt mõju Põhjamaade struktuurne tööjõupuudus, kõrgem sissetulekutase ja ka paremad töötingimused. Seda näitab ka käesolev analüüs. Näiteks kutsehariduse 2005-2013. aasta arhitektuuri ja ehituse õppesuuna ca 7500 lõpetajast viibis välismaal 2014. aastal ca 1100 ehk 15% (vt tabel 5).

Nii kutse- kui kõrghariduses on palju Eesti tööturult eemal olijaid veel tervise suunal lõpetanute hulgas. Kõrghariduses lisaks transpordi ja kunstide õppesuuna lõpetajate hulgas, kutsehariduses tootmise ja töötlemise ning isikuteeninduse lõpetajate hulgas. Kõrghariduse veterinaaria õppijate ja lõpetajate hulgas on palju soomlasi, mistõttu on seal suur lõpetajate kadu mõistetav.

Tabel 5. Kutse- või kõrghariduse 2005-2013. a lõpetanute hõiveseisund 2014. aastal õppesuundade lõikes.

Õppesuund	Kõrgharidus					Kutseharidus				
	2005-2013. a kõrghariduse lõpetajad 2013. a lõpus kõrgeima haridustaseme lõikes	Välismaal või seisund teadmata	%	sh. välis maal	sh. rahvastikuregistris Eestis või andmed rahvastikuregistris puuduvad	2005-2013. a kutsehariduse lõpetajad 2013. a lõpus kõrgeima haridustaseme lõikes	Välismaal või seisund teadmata	%	sh. välis maal	sh. rahvastikuregistris Eestis või andmed rahvastikuregistris puuduvad
Ajakirjandus ja infolevi	1 636	120	7,3%	39	81		0		0	0
Arhitektuur ja ehitus	3 020	221	7,3%	69	157	7 532	1513	20,1%	1118	395
Arvutiteadused	4 364	394	9,0%	97	264	2 759	319	11,6%	233	86
Bioteadused	1 618	178	11,0%	68	111		0		0	0
Füüsikalised loodusteadused	1 677	140	8,3%	55	89		0		0	0
Humanitaaria	5 585	799	14,3%	262	493	7	5	71,4%	4	1
Isikuteenindus	2 322	292	12,6%	114	181	10 994	1717	15,6%	1123	594
Keskonnakaitse	2 003	160	8,0%	58	108	370	50	13,5%	32	18
Kunstid	4 612	795	17,2%	172	546	1 797	257	14,3%	187	70
Matemaatika ja statistika	453	32	7,1%	7	29		0		0	0
Põllumajandus, metsandus ja kalandus	1 493	127	8,5%	43	87	3 559	511	14,4%	369	142
Sotsiaal- ja käitumisteadused	5 387	600	11,1%	178	379		0		0	0
Sotsiaalteenused	3 311	312	9,4%	145	166	1 301	154	11,8%	80	74
Tehnikaalad	4 696	439	9,3%	104	313	12 799	1744	13,6%	1296	448
Tervis	7 555	1136	15,0%	660	412	683	118	17,3%	69	49
Tootmine ja töötlemine	1 795	180	10,0%	52	118	5 741	908	15,8%	620	288
Transporditeenused	1 804	327	18,1%	48	285	2 284	258	11,3%	178	80
Turvamine	1 457	40	2,7%	10	38	2 053	134	6,5%	62	72
Veterinaaria	275	115	41,8%	25	92	13	0	0,0%	0	0
Õigus	4 837	405	8,4%	98	284		0		0	0
Õpetajakoolitus ja kasvatusteadus	8 221	494	6,0%	212	273		0		0	0
Ärindus ja haldus	20 830	2267	10,9%	639	1427	6 423	680	10,6%	380	300
Kokku	88 951	9573	10,8%	3155	5744	58 315	8368	14,3%	5751	2617

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

PÕHIHARIDUS JA PALGAVAESUSE RISK: 20% NOORTEST EI JÕUA KESKHARIDUSENI.

Põhikooli lõpetajaid oli aastatel 2005-2009 kokku 88 000, neist 2013. aasta lõpuks ei ole Eestis omandanud põhiharidusest kõrgemat haridustaset 18 000 ehk 20%. Aastatel 2005-2009 lõpetas üldkeskhariduse 60 000, vähem kui pooltel ei olnud Eestis 2013. aasta lõpuks omandatud kutse- või kõrgharidust (vt tabel 6).

Tabel 6. Üldhariduse (põhihariduse või üldkeskhariduse) lõpetajad 2005-2009. aastal, kes on sama haridustasemega 2013. aasta lõpus.

Lõpetamise aasta	Põhiharidus	sh 2013. aasta lõpuks ei ole Eestis omandanud põhiharidusest kõrgemat haridustaset	%	Üldkeskharidus	sh 2013. aasta lõpuks ei ole Eestis omandanud kutse- või kõrgharidust	%
2005	19 758	3956	20%	11 958	4603	38%
2006	19 212	3985	21%	12 192	4866	40%
2007	17 812	3434	19%	12 457	5602	45%
2008	16 461	3122	19%	12 027	5861	49%
2009	14 855	3512	24%	11 517	6814	59%
2005-2009	88 098	18 009	20%	60 151	27 746	46%

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

Eesti elanikkonna üldkeskhariduse omandanute märkimisväärselt kõrgete näitajate kõrval⁵ on noorte rohke piirdumine põhiharidusega tõsiseks mõtlemiskohaks. Liiga palju on noori, kes ei ole jõudnud vähemalt keskhariduse tasemeni, osad neist kindlasti jõuavad veel, kuid neil noortel, kes piirduvad vaid põhiharidusega, on reaalne oht jääda töömaailmas kõrvalseisjateks ja sattuda palgavaesusse (vt ka joonis 1).

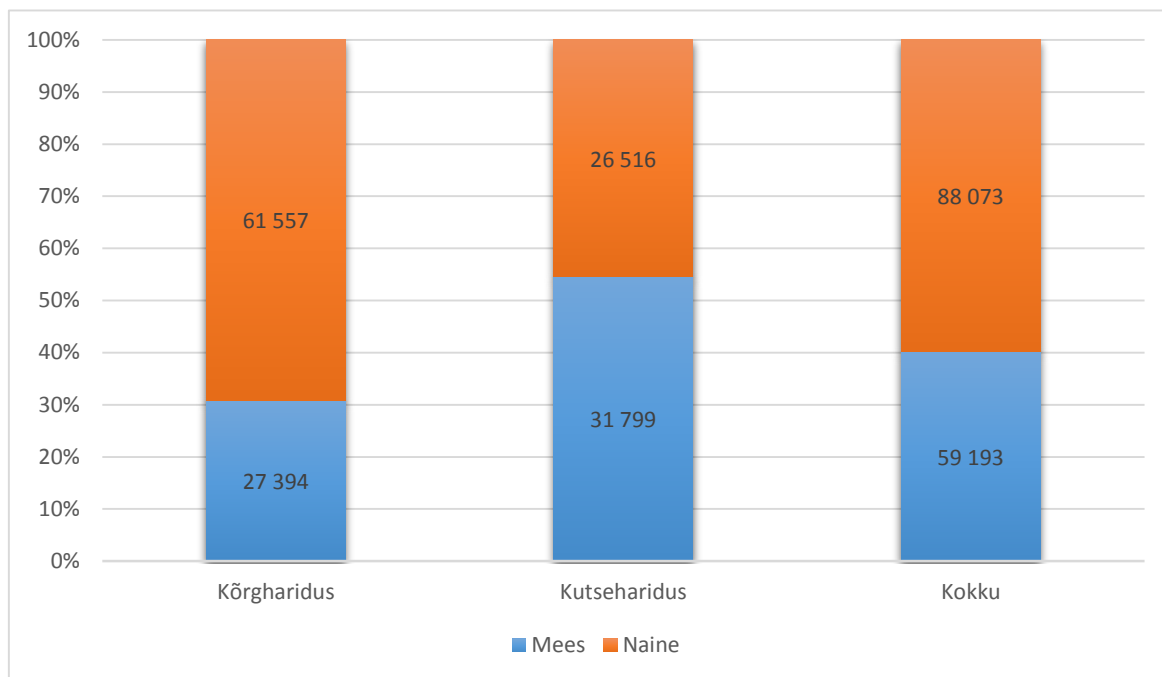
SOOLINE HARIDUSLÕHE JA SISSETULEKULÕHE

2013. aasta lõpus oli 2005-2013. kutse- või kõrghariduse lõpetajatest kõrgharidusega ca 89 000 ja kutseharidusega ca 58 000 inimest. Kõrgharidusega naisi on kaks korda enam kui mehi, kutsehariduses on sooline jaotus ühtlasem (vt joonis 2). Erialase haridusega on kokku ca 88 000 naist ja 59 000 meest.

⁵ Üldkeskhariduse omandanute osakaal 25-64 aastaste hulgas on Eestil märkimisväärselt kõrgem kui EL keskmine (Eesti 2015: 90,9; EL28: 76,3)
<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00065&plugin=1>

Joonis 2. Kutse- või kõrghariduse 2005-2013. lõpetanute kõrgeim haridustase 2013. aasta lõpus.

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

Analüüsi andmetel on naiste ja meeste sissetulekulõhe mingeid lisategureid arvestamata 18%. Eriti paistab silma sissetulekulõhe kutsehariduse lõpetanute hulgas, kus see on 30% - naiste tõine sissetulek on 30% madalam kui meestel. Bakalaureuse- ja magistriõppe lõpetanute hulgas on sissetulekulõhe vastavalt 25% ja 23%, integreeritud bakalaureuse- ja magistriõppes 13% ning doktoriõppe lõpetanute hulgas 15%. Kogu sissetulekulõhe on väiksem kui sissetulekulõhe enamike haridustasemete lõikes, kuna kõrgharidusega sissetuleku saajaid st ka kõrgema sissetuleku saajaid on naiste hulgas enam. Sissetulekulõhe suurusel on veelgi kõnekam kutseharidusega naiste sissetuleku suurus: 456-660 eurot, mis osaliselt võiks selgitada ka naiste madalat osalust kutsehariduses (vt tabel 7).

Tabel 7. Kutse- või kõrghariduse 2005-2013. a lõpetanute keskmine sissetulek 2014. aastal soo lõikes.

Õppetase	Kokku	Mees	Naine	Sissetulekute erinevus
Doktoriõpe	1623	1770	1507	15%
Integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe	1437	1580	1368	13%
Magistriõpe	1350	1610	1236	23%
Bakalaureuseõpe (4+2)	1318	1576	1161	26%
Rakenduskõrgharidusõpe	1094	1379	977	29%
Bakalaureuseõpe (3+2)	1061	1269	955	25%
Keskharidusel baseeruv kutseõpe	798	998	660	34%
Kutsekeskharidusõpe põhihariduse baasil	757	845	558	34%
Põhiharidusel baseeruv kutseõpe	734	798	607	24%
Defineerimata baasharidusega kutseõpe	583	605	456	25%
Kokku	1 023	1144	938	18%

Allikas: HTM, HaridusSilm.ee

III METOODIKA

- Eesti Hariduse Infosüsteemi andmed on ühendatud Maksu- ja Tolliameti (EMTA), Sotsiaalkindlustusameti, Kaitseväekohustuslaste registri, Rahvastikuregistri ja Eesti Töötukassa andmetega.
- Kajastatakse isiku kõrgeimat Eestis lõpetatud tasemeharidust 2013. aasta lõpu seisuga – kas kutse- või kõrgharidust. Vastav haridustase on omandatud 2005. aasta algusest kuni 2013. aasta lõpuni.
- Keskmine tööine sissetulek on arvutatud Maksu- ja Tolliameti andmete põhjal ja sisaldab kolme liiki sissetulekut: palk; juhataste liikme tasu; võlaõigusliku lepingu alusel saadud tasu. Sissetulek on läbivalt brutosummas.
- Kuu keskmise töise sissetuleku saamiseks on aasta sissetulek jagatud kuude arvuga, mil seda sissetulekut saadi.
- Vanem või ajateenija on isik, kes on saanud 2014. aastal vanemahüvitist või kuni 3-aastase lapse vanemale makstavat lapsehooldustasu või on olnud kaitseväes.
- Teadmata või välismaal on isik, kes on kas 2014. aastal olnud rahvastikuregistri andmetel välismaal või ei ole tema kohta kasutatud registrites andmeid.
- Erinevus varasemast metoodikast: Käesolevas analüüsis jäetakse välja 1% kõige madalama ja kõrgema sissetuleku saajad. Iga inimene on analüüsis ainult ühe seisundiga. HaridusSilm on „X“-ga märgitud keskmine sissetulek ja mediaan juhul, kui isikute arv kelle sissetulekut arvestati, oli alla 5.

- Varasemate uuringutega võrdluse puhul tuleb silmas pidada, et antud analüüsis on vaatluse all reeglina noored inimesed.

Varasemalt on sama vaatlust teinud Statistikaamet 2013. ja 2012. aastate kohta⁶. Andmed annavad võimaluse analüüsida eri haridustasemete ja õppesuundade lõpetajate edukust tööturul, mis on mh üheks sisendiks haridusvalikute tegemisel, tööturu (tegelike) koolitusvajaduste hindamisel ja majanduse suundumuste jälgimisel.

⁶ http://pub.stat.ee/px-web.2001/Database/Sotsiaalelu/05Haridus/04Hariduse_uldandmed/04Hariduse_uldandmed.asp